

## 29. יט, א-ב

## רס"י

מתני'

יוצא דופן. בכור שיצא דרך דופן  
 הבא אחריו בכור (לזכרים ולא)  
 לרחמים ולא ללידה שכבר יצא  
 אחר קודם לו:  
 שניהם ירעו כו'. דספק בכור הן  
 דמספקא לרי' טרפון בכור לדבר  
 אחד אי הוי בכור אי לא הוי  
 בכור:

מתניתין

יוצא דופן,  
 והבא אחריו,  
 רבי טרפון אומר:  
 שניהם ירעו עד שישתאבו.  
 ויאכלו במומן לבעלים.  
 רבי עקיבא אומר:  
 שניהן אינן בכור,  
 הראשון - מפני שאינו 'פטר רחם',  
 והשני - מפני שקדמו אחר.

גמרא

במאי קמיפלגי?

רבי טרפון מספקא ליה: בכור לדבר אחד,  
 אי הוי בכור, אי לא הוי בכור.  
 ורבי עקיבא פשיטא ליה: בכור לדבר אחד - לא הוי בכור.

30. יט, א-ב

רש"י

תגו רבנו:

**"מַנְלָל הַצָּרִיךְ לַפֶּרֶט, וּמַפְרֵט הַצָּרִיךְ לְכָלל, בְּיַצֵּד?"**

**"קִדְשׁ לִי כָּל בְּכוֹר"** <sup>161</sup> (שמות יג, ב) **יְכוּל אֶפִּילוּ נִקְבָּה בְּמִשְׁמַע?**  
**תְּלַמּוּד לֹמַר: "וְזָכַר"** <sup>162</sup> (דברים טו, יט).

**אִי "וְזָכַר" - יְכוּל אֶפִּילוּ יִצְתָּה נִקְבָּה לַפְּנִי?**

**תְּלַמּוּד לֹמַר: "פֶּטֶר רְחֵם"** (שמות יג, ב).

**אִי "פֶּטֶר רְחֵם" - יְכוּל אֶפִּילוּ יִצָּא אַחַר יוֹצֵא דוֹפָן?**  
**תְּלַמּוּד לֹמַר: "בְּכוֹר".**

**אָמַר לִיה רַב שְׂרֵבִיא לְאַבְי:**

**רִישָׁא, לֹא קִנְסִיב לָהּ תְּלַמּוּדָא "בְּכוֹר",**

**אֲלַמָּא: בְּכוֹר לְדָבָר אַחַד, הוּא 'בְּכוֹר'.**

**סִיפָא קִנְסִיב לָהּ תְּלַמּוּדָא "בְּכוֹר".**

**אֲלַמָּא: בְּכוֹר לְדָבָר אַחַד - לֹא הוּא 'בְּכוֹר'!**

**אָמַר לִיה:**

**לְעוֹלָם בְּכוֹר לְדָבָר אַחַד - לֹא הוּא בְּכוֹר,**

**וְרִישָׁא הֵכִי קָאָמַר: אִי זָכַר, יְכוּל אֶפִּילוּ יוֹצֵא דוֹפָן?**

**תְּלַמּוּד לֹמַר: "פֶּטֶר רְחֵם".**

**רַבִּינָא אָמַר:**

**לְעוֹלָם בְּכוֹר לְדָבָר אַחַד - הוּא בְּכוֹר,**

**וְסִיפָא, הֵכִי קָאָמַר: אִי סִלְקָא דְעֵתָהּ יִצָּא אַחַר יוֹצֵא דוֹפָן קְדוּשׁ,**

**"בְּכוֹר" דְּכַתְּב רְחֵמָנָא לְמָה לִּי?**

**אִי לְמַעוּטֵי הֵיכָא דִּי־צֵתָה נִקְבָּה לַפְּנִי - מ"פֶּטֶר רְחֵם" נִפְקָא!**

**אֲלָא שְׁמַע מִיָּנָה:**

**"בְּכוֹר" - לְמַעוּטֵי הֵיכָא דִּי־צֵתָה אַחַר יוֹצֵא דוֹפָן.**

**אָמַר לִיה רַב אַחָא מְדַפְתֵּי לְרַבִּינָא:**

**אִי סִלְקָא דְעֵתָהּ: בְּכוֹר לְדָבָר אַחַד הוּא בְּכוֹר,**

**תֵּינִיח הֵיכָא דִּי־צֵתָה: זָכַר דְּרָה דוֹפָן,**

**וְזָכַר דְּרָה רְחֵם דְּלָא קְדוּשׁ,**

**דְּאִי־מַעוּט לִיה מ"בְּכוֹר",**

**דְּבְכוֹר לְרְחֵמִים אִיפָא בְּכוֹר לְזָכְרִים לִיפָא.**

**אֲלָא, הֵיכָא דִּי־צֵתָה נִקְבָּה דְּרָה דוֹפָן וְזָכַר דְּרָה רְחֵם לִקְדֵּשׁ,**

**דְּהָא אִיפָא בְּכוֹר לְזָכְרִים וּבְכוֹר לְרְחֵם!**

**אֲלָא מַחֲוֹרְתָא כְּדָאבְי.**

הדרן עלך הלוקח עובר פרתו

גמ'  
**מכלל הצריך לפרט**. שהכלל צריך שיהא הפרט עמו:  
**מפרט הצריך לכלל**. יש שהפרט צריך שיהא הכלל עמו:  
**כיצד קדש לי**. כו'. הך רישא לאו פירושא דכלל הצריך לפרט  
 הוא אלא מציעתא וסיפא:  
**כל בכור**. כלל אפי' נקבות ת"ל זכר אשר יולד בבקר ובצאנך  
 הזכר זהו כלל ופרט השנוי במדה ראשונה של שלש עשרה  
 מדות שהפרט בא למעט את הכלל ממשמעו ולהעמידו על  
 הפרט ואין בכלל אלא מה שבפרט שהרי זה דומה לכלל ופרט  
 השנוי אצל מדה ראשונה מן הבהמה כלל מן הבקר ומן הצאן  
 פרט אין בכלל אלא מה שבפרט:  
**אי בכור זכר יכול אפי' יצתה נקבה לפניו**. דרך רחם דהכי  
 משמע בכור זכר בכור לזכרים שלא קדמו זכר אחר הוי בכור  
 ואע"ג דאינו בכור ללידה ולרחמים:  
**ת"ל פטר רחם**. איצטריך האי פרט לפרושי דלא מיקרי בכור  
 עד דהוי בכור לרחמים משום דלא הוה ידעינן מאי משמעוּתא  
 דכללא ולא דמי לכלל ופרט דאהני פרט למעוטי כללא ולא  
 לפרושי משמעוּתא כגון רישא דברייתא בכור יכול אפי' נקבה  
 ת"ל זכר היינו כלל ופרט גמור דלא איצטריך לפרושי היכי  
 דמי בכור דהא הנקבה בכור לכל מילי היא אלא למעוטי דלא  
 תימא אף הנקבות קדושות בבכורה ודכוותה בשחיתות חולין  
 (דף פח:). וכסהו בעפר קרי ליה כלל הצריך לפרט משום דתרי  
 גוונני כסוי הוי כגון כפיית כלי עליו ועוד יש כסוי בדבר  
 המתפזר כגון עפר וכיוצא בו לכך נאמר עפר למעוטי כסוי דבר  
 שלם ולא דיינינן ליה בכלל ופרט גמור דנמעוט נמי שחיקת  
 אבנים והגיר והזרניך:  
**בכור**. דמשמע בכור לכל מילי בעינן והיינו פרט הצריך לכלל  
 דזכר ופטר רחם שהוא פרט צריכין לבכור שאילו לא נאמר  
 בכור הייתי אומר אע"פ שאינו בכור יקדש ורוב פרטות  
 שבתורה אינן צריכין לכללות שעמהן כגון (ויקרא א) מן הבקר  
 ומן הצאן לא היו צריכין שיכתב מן הבהמה וכי יתן איש אל  
 רעהו חמור [או שור] או שה (שמות כב) אינן צריכין לוכל  
 בהמה אלא שבא להיות מוסיף על הפרט. כלל הצריך לפרט  
 שאין אתה יכול להבין מהו אומר עד שיבוא הפרט לפרשו כגון  
 בכור זכר יכול אפי' יצתה נקבה לפניו דבכור שהוא כלל לא  
 ידענא בכור למאי קאמר אי לזכרים אע"ג דלא לרחמים כגון  
 האי אי לרחמים ולא לזכרים כגון זכר שיצא פטר רחם אחר  
 יוצא דופן אי נמי עד דהוי בכור לרחמים ולולדות:  
**רישא לא נסיב לה תלמודא בכור**. מציעתא קרי רישא דקתני  
 יכול אפי' יצתה נקבה לפניו ת"ל פטר רחם מדלא נסיב לה  
 תלמודא ת"ל בכור דמשמע בכור לכל מילי אלמא לא  
 מישתמע ליה דבכור לכל מילי משמע ולהכי לא נסיבא דלא  
 מימעוט האי מינייה דכיון דלא יצא זכר לפניו בכור קרינא  
 דבכור לזכרים הוא אלמא ס"ל בכור דקרא בכור לדבר אחד  
 הוא הוי משמע:  
**יכול אפי' יצא אחר יצא דופן**. והוא יצא דרך רחם:  
**וסיפא נסיב לה תלמודא בכור**. אלמא בכור דכתב בקרא לכל  
 מילי משמע דבכור לדבר אחד כגון האי דהוי בכור לרחמים  
 (ולזכרים) אלא דלא הוי בכור לוולדות לא הוי בכור:  
**לעולם בכור לדבר אחד לא הוי בכור**. כלומר דקרא לכל מילי  
 משמע והאי דלא נסיב תלמודא בכור ברישא:  
**ה"ק אי זכר יכול אפי' יצא דרך דופן ת"ל פטר רחם**. דהשתא  
 לא מצי תלמודא נסיב בכור למעוטי להאי דהא בכור לכל דבר  
 הוא דהא לא קדמו אחר בעולם להכי נקט פטר רחם וממילא  
 (נמי) אימעוט נמי יצתה נקבה לפניו מפטר רחם:  
**רבינא אמר בכור לדבר אחד הוי בכור**. כלומר [בכור] דקרא  
 אפי' לדבר אחד משמע וסיפא דנסיב תלמודא בכור למעוטי  
 יצא אחר יוצא דופן לא ממשמעות דקרא נפקא דקרא משמע  
 בכור לדבר אחד אלא מריבויא דקרא:  
**דאי ס"ד כו' בכור דכתב רחמנא**. דמשמע שיהא בכור במקצת  
 למה לי לכתוב פטר רחם זכר תקדיש ולישתוק:  
**דאי למעוטי יצתה נקבה לפניו**. דרך רחם מפטר רחם נפקא  
 אלא למעוטי יוצא אחר יוצא דרך דופן בין אביי [לרבינא]  
 (לרבא) ליכא מידי אלא במשמעותיה דקרא פליגי:  
**אי ס"ד בכור לדבר אחד**. (משמע) בכור ויוצא אחר יוצא דופן  
 לא ממשמעותא אימעוט אלא מריבויא תינת היכא דיצא זכר  
 תחלה דרך דופן והדר נפק זכר אחרינא דרך רחם דההוא  
 אימעוט מריבויא דקרא דמסתברא דקרא אתא למעוטי דהא  
 דבכור לרחמים הוא דאיכא לבכור לזכרים וללידה ליכא:  
**אלא היכא דיצתה נקבה דרך דופן**. והדר נפק זכר דרך רחם  
 ליקדוש דהא הוי בכור לתרי מילי לרחמים ולזכרים ומריבויא  
 דקרא לא מצית למעוטי אלא חד מסתברא דיוצא אחר יוצא  
 דופן זכר קממעט ולא יוצא אחר יוצא דופן נקבה ואמאי קתני  
 בברייתא סתם אפילו יוצא אחר יוצא דופן ולא פליגי בין זכר  
 לנקבה:  
**אלא מחוורתא כדאבבי**. דמשמעותיה הוי בכור לכל מילי  
 משום הכי מימעוט כולו:

<sup>161</sup> קִדְשׁ לִי כָּל בְּכוֹר פֶּטֶר כָּל רְחֵם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּבִבְהֵמָה לִי הוּא

<sup>162</sup> כָּל הַבְּכוֹר אֲשֶׁר יוֹלֵד בְּבִקְרָךְ וּבַצְּאֵנִךְ הַזָּכֵר תִּקְדִּישׁ לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ לֹא תַעֲבֹד בְּכֹמֶר שׁוֹרֶךָ וְלֹא תִגְזַר בְּכוֹר צֹאנֶךָ

## מסכת בכורות פרק ג' - "הלוקח בהמה מן הגוי"

31. יט, ב - כ, א

כ"י

מתניתין

הלוקח בהמה מן הגוי, ואינו יודע אם ביבנה, אם לא ביבנה.

**רבי ישמעאל אומר:**

עז בת שנתה - ודאי לכהן.

מבאן ואילך - ספק.

רחל בת שתים - ודאי לכהן,

מבאן ואילך ספק.

פרה וחמור בנות שלש - ודאי לכהן,

מבאן ואילך - ספק.

**אמר לו רבי עקיבא:**

אילו בוולד בלבד - הבהמה נפטרת בדבריה,

אלא אמרו: סימן הוולד בבהמה דקה - טינוף,

ובגסה - שיליא,

ובאשה - שפיר,

ושיליא.

זה הכלל:

כל שידוע שביבנה - אין כאן לכהן כלום,

וכל שלא ביבנה - הרי זה לכהן,

ואם ספק - יאכל במומו לבעלים.

**גמרא**

מיכן ואילך אמאי ספק?

הלך אחר רוב בהמות,

ורוב בהמות מתעברות ויוולדות בתוך שנתן נינהו,

וקא ודאי מילד אוליד!

לימא רבי ישמעאל כרבי מאיר סבירא ליה, דחייש למיעוטא!

אפילו תימא רבנן, כי אזלי בתר רובא ברובא דאיתיה קמן,

כגון: תשע חנויות,

וסנהדרין,

אבל רובא דליתיה קמן - לא אזלי רבנן בתר רובא.

וקא קטן וקטנה,

דרובא דליתיה קמן,

וקאזלי רבנן בתר רובא!

דתנן:

"קטן וקטנה - לא חולצין,

ולא מייבמין,

דברי רבי מאיר.

אמרו לו: יפה אמרת שאין חולצין,

"איש" <sup>163</sup> (דברים כה, ז) כתוב בפרשה,

ומקשינן 'אשה' ל'איש'.

מה טעם אין מייבמין?

אמר להם: קטן - שמא ימצא סריס,

קטנה - שמא תמצא איילונית,

ונמצאו פוגעין בערוה".

ורבנן?

זיל בתר רובא קטנים,

ורוב קטנים - לאו סריסים נינהו,

**מתני'**  
הלוקח בהמה: עז בת שנתה.  
שילדה בתוך שנתה:  
**ודאי אותו הולד לכהן.** דקודם  
לכן לא ילדה:  
**ספק.** ירעה ויאכל במומו  
לבעלים. ספק של פטר חמור  
מפריש טלה והוא לעצמו:  
**טינוף.** מפרש בגמי שמא טנפה  
בתוך שנתה והוי סימן ולד  
ונפטרה מן הבכורה הלכך אפי'  
עז בת שנתה ספק היא:  
**שפיר.** עור צורת הולד:

**גמ'**  
**ר' מאיר חייש למיעוטא.**  
כדקתני לקמן קטן וקטנה:  
**תשע חנויות.** כולן מוכרות בשר  
שחוטה ואחת מוכרת בשר נבילה  
ונמצאת חתיכת בשר לשם  
בקרקה כשרה דכל דפריש  
מרובא פריש והיינו רובא  
דאיתיה קמן שהרי החנויות  
לפנינו:  
**וסנהדרין.** כגון שנים עשר מזכין  
ואחד עשר מחייבין זכאי:  
**רובא דליתיה קמן.** כגון הכא  
דאמרת הלך אחר רוב בהמות  
שבכל העולם:  
**פוגעין בערוה.** דכיון דאינה  
ראויה להוליד לא קרינן בהו  
והיה הבכור אשר תלד ופקעה  
מהן תורת ייבום וקיימו באיסור  
(בייבום) אשת אח:

<sup>163</sup> ואם לא יחפץ האיש לקחת את יבמתו ועלתה ובמתו השערה אל הזקנים ואמרה מאן יבמי להקים לאחיו שם מישאל לא אבה יבמי

זֵיל בְּתֵר קְטָנוֹת,  
וְרוֹב קְטָנוֹת - לָאוּ אֵילוּנִית נִינְהוּ!

אָלָא אָמַר רַבָּא:

מְחוּוֹרְתָא: רַבִּי יִשְׁמַעֵאל כְּרַבִּי מֵאִיר סְבִירָא לֵיהּ,  
דְּחִיִּישׁ לְמִיעוּטָא.

כ,א

רַבִּינָא אָמַר:

אֲפִילוּ תִימָא: רַבֵּנוּ, כִּי אֲזִלִּי רַבֵּנוּ בְּתֵר רוּבָא בְּרוּבָא דְלָא תְּלִי בְּמַעֲשָׂה,  
אֲבָל רוּבָא דְתְּלִי בְּמַעֲשָׂה - לֵא.

רש"י

רובא דתלי במעשה. כגון עיבור  
הבהמה דתלי בהרבעה ואיכא  
למיחש שמא לא עלה עליה זכר  
הילכך ספק:

32. כ, א

רש"י

ואני איני אומר כן. איני חולק עליך בלשון שמועתי אלא בלשון אחר ולקמן מפרש מאי איכא בין סבריה לגמריה:  
**במאי קמיפלגי.** ר' ישמעאל וגמריה דר' יהושע דקתני אבל אמרו:  
**בטינוף פוטר פליגי.** דרבי ישמעאל דמשוי ליה ודאי בכור סבר דאי נמי טניף בתוך שנתה לא מיפטר:  
**לחומרא.** כגון גבי רישא דשמעתא דאי הוה אזלינן בתר רובא הוה משוינן ליה פשוט ודאי (דהא) מכאן ואילך (הוה) הילכך חייש למיעוט לחומרא ומשוי ליה ספק אבל הכא אי חייש למיעוט קולא הוא דאפילו בת שנתה משוי ליה ספק:

תנו רבנן:

"עז בת שנתה - ודאי לכהן, מיכן ולהלן - ספק.

רחל בת שתים - ודאי לכהן, מיכן ולהלן - ספק.

פרה בת שלש - ודאי לכהן, מיכן ולהלן - ספק.

חמורה כפרה.

**רבי יוסי ברבי יהודה אומר:** חמורה - בת ארבע שנים.

**עד כאן דברי רבי ישמעאל.**

**בשנאמר דברים לפני רבי יהושע, אמר להו:** צאו אמרו לו **לרבי ישמעאל: טעית!**

אילו בוולד בלבד הבהמה נפטרת - היה בדבריך, אלא סימו הולד: בבהמה דקה - טינוף,

ובגסה - שליא,

ובאשה - שפיר ושליא.

ואני אין אני אומר כן,

**אלא:** עז שטינופה בת ששה - יולדת בתוך שנתה, רחל שטינופה בת שנתה - יולדת בתוך שתים.

**אמר רבי עקיבא:**

אני לא באתי לידי מדה זו,

**אלא:** כל שידוע שבינרה - אין כאן לכהן כלום, וכל שלא בינרה - הרי זו לכהן,

**ספק - יאכל במומו לבעלים."**

במאי קמיפלגי רבי ישמעאל ורבי יהושע?

לימא, בטינוף פוטר קמיפלגי:

רבי ישמעאל סבר: טינוף - אינו פוטר,

ורבי יהושע סבר: טינוף - פוטר!

אי דחזינו טינוף - דכולי עלמא לא פליגי דטינוף פוטר.

והכא בחוששין לטינוף קא מיפלגי,

רבי ישמעאל סבר: אין חוששין לטינוף.

ורבי יהושע סבר: חוששין לטינוף.

ולא חייש!

והאמר רבא:

מחזורתא רבי ישמעאל פרבי מאיר סבירא ליה, דחייש למיעוט!

כי חייש - לחומרא,

לקולא - לא חייש.

ואיבעית אימא:

בין לקולא בין לחומרא חייש,

והכא, במטנפת וחוזרת ויולדת בתוך שנתה קמיפלגי,

דרבי ישמעאל סבר: מטנפת אינה חוזרת ויולדת בתוך שנתה, והא מדאוליד ודאי לא טניף.

ורבי יהושע סבר: מטנפת חוזרת ויולדת בתוך שנתה.

33. כ, א-ב

רפ"י

**גמריה**. אבל אמרו (אית ליה דזעירי):  
**סבריה**. ואני איני אומר כן כו':  
**דטינוף בסוף ששה**. שראינה שהתחילה לטנוף בתחלת חדש שביעי:

**אין טינוף פחות מל' יום**. דאינה מקבלת זכר עד ל' יום:

**לגמריה**. דלא ידעינן שטינפה בת ששה אדרי ישמעאל פליג דאמר בת שנתה ודאי לכהן וקא"ל איהו אפילו ילדה בתוך שנתה ספק דלמא טניף בתוך ג' חדשים או ד' משנולד וחזרה וילדה בתוך שנתה והיכא דחזינן דלא טניף עד סוף ששה וטינפה בסוף ששה כדאמר רבי יהושע בסבריה ההוא בכור מעליא הוא דההוא טינוף לאו טינוף גמור הוא דאם טינוף היה לא הוה ילדה בתוך שנתה עד יום אחד בשנה שניה דטינוף הוי כל חדש שביעי כזעירי וה' חדשים ימי העיבור הרי כלתה שנתה ולא תלד עד למחר דכל חדשי עיבור בעינן שלמים ואחר כך יולדת למחר כדאמרינן במסכת נדה (דף לח:): ויתן ה' לה הריון בגימטי רע"א וט' חדשים של ל' יום הוו ר"ע ימים וביום רע"א כתב קרא דיולדת:

**לסבריה**. ואף על גב דחזינא דלא טניף עד סוף ששה נמי ספיקא הוא דלית ליה דזעירי:

**לגמריה לא אמרינן יולדת למקוטעין**. הלכך לא נקט סוף ששה:

**לסבריה אמרינן**. דלא גמר בהמה מאשה מקצת יום אחרון של חדש חמישי לעבורה ככולה ויולדת בו ביום הלכך אפילו אית לך דזעירי ונתעברה במרחשון יולדת ביום אחרון של אדר דהוי שנתו:

**מקצת היום**. שגמר חדש חמישי או של טינוף:

**ה"ג**. לגמריה לא אמרינן מקצת היום ככולו:

**"ואני איני אומר כן, אלא: עד שטינפה בת ששה - יולדת תוך שנתה, רחל שטינפה בת שנתה - יולדת בתוך שתיים"**.

מאי איכא בין 'גמריה' ל'סבריה'?

שטינפה בסוף ששה.

ואיכא בינייהו דזעירי,

דאמר זעירי:

אין טינוף פחות משלשים יום.

לגמריה - אית ליה דזעירי.

לסבריה - לית ליה דזעירי.

ואיבעית אימא:

דכולי עלמא אית להו דזעירי.

והכא ביולדת למקוטעין, קמיפלגי,

לגמריה - לא אמרינן: יולדת למקוטעין

לסבריה - אמרינן: יולדת למקוטעין.

כב

ואיבעית אימא:

לא אמרינן: יולדת.

והכא מקצת היום ככולו קמיפלגי,

לסבריה - אמרינן: מקצת היום ככולו.

לגמריה - לא אמרינן: מקצת היום ככולו.

34. כ, ב

רפ"י

מאי איכא בין ר' עקיבא לר' יהושע. דבבציר מהכיל מי ילדה: **חלב פוטר**. אם חולבת אפילו בתוך שנתה או שנוולדה בבית ישראל לא ראינוה יולדת עד לאחר שנתה והרי היא חולבת: ר' יהושע סבר טינוף פוטר. ולא חלב:

**היתה לה חמותה**. אשה שהלכה היא ובעלה למדינת הים ומת בעלה בלא בנים ואח אין לו ויש לה חמותה במקומה שיצאת משם:

**אינה חוששת**. שמא נולד בן לחמיה והוא זקוקה ליבם: **יצאת מליאה**. שהיתה חמותה מעוברת כשיצתה זו משם חוששת:

**ומחצה נקיבות**. שאינה זוקקת לייבום:

**אלא איפוך**. תרצתא דר' יהושע סבר טינוף פוטר והוא הדין לחלב ואתא ר' עקיבא למימר כל שידוע שביכרה ואפילו על ידי טינוף אין כאן לכהן כו' ספק ואפילו חולבת: **והתניא**. בניחותא:

**"אמר רבי עקיבא:**

**אני לא באתי לידי מדה זו,**

**אלא: כל שידוע שביכרה - אין כאן לכהן כלום,**

**וכל שלא ביכרה - הרי זו לכהן,**

**ספק - יאכל במומו לבטלים."**

מאי איכא בין רבי עקיבא לרבי יהושע?

**אמר רבי חנינא מסורא:**

**חלב פוטר איכא בנייהו.**

**רבי עקיבא סבר: חלב פוטר,**

**הלך אחר רוב בהמות,**

**ורוב בהמות - אין חולכות אלא אם כן יולדות.**

**ורבי יהושע סבר: הא איכא מיעוטא דחולכות, אף על פי שאין יולדות.**

ומי חייש רבי יהושע למיעוט!?

והתנן:

**"היתה לה חמותה - אינה חוששת.**

**יצאה מליאה - חוששת.**

**רבי יהושע אומר:**

**אינה חוששת" (יבמות ק"ט).**

**ואמרין: מאי טעמא דרבי יהושע?**

**קסבר: רוב מעוברות - יולדות,**

**ומיעוט - מפילות,**

**וכל היולדות - מחצה זכרים, ומחצה נקבות.**

**סמוך מיעוטא דמפילות,**

**למחצה נקבות,**

**והווי להו זכרים מיעוטא.**

**ולמיעוטא - לא חיישינן!**

**אלא: איפוך.**

והתניא:

**"חלב - פוטר,**

**דברי רבי יהושע.**

**רבי עקיבא אומר:**

**חלב - אינו פוטר."**

35. כ, ב - כא, א

כ"י

גדייה. נקט משום דדרכה לילד  
 וולדות הרבה בעיבור אחד:  
**אני ראיתי גדייה שעושה בתוך  
 שנתה.** כלומר בתוך אותה שנה  
 שילדה השלש בנות חזרו הבנות  
 וילדו עד שנכנסו כולן לדיר  
 להתעשר באותה שנה הן  
 ובנותיהם ולקמן בעי מאי נפקא  
 מיניה לת"ק:  
**לימא קסבר מטנפת כו' בתוך  
 שנתה.** כלומר בתוך שנתה  
 לטינופה אבל האי בתוך שנתה  
 דלעיל גבי פלוגתא דרבי ישמעאל  
 ורבי יהושע לא הוי אלא בתוך  
 שנתה ללידה שהיא עצמה נולדה  
 כדפרישית בריש הלכתא:

תנו רבנן:

**"גדייה שילדה שלש בנות,  
 וכל בנותיה ילדו שלש שלש בולן,  
 נכנסות לדיר להתעשר.  
 אמר רבי שמעון:  
 אני ראיתי גדייה שעושה בתוך שנתה".**

למה לי למיתני "שלש שלש"? תוליד חד מינייהו תלת, ואינה תרתני תרתני!

אידי דאיכא חדא דלא סגי בלא שלש, תנא בוליהו "ילדו שלש שלש".

ולמה לי למיתני "שלש" כלל?

לילדו בוליהו תרתני, ותיהדר איהי ותוליד בהדיה!

**כא, א** לימא קסבר: מטנפת אינה חוזרת וילדת בתוך שנתה.

אם תימצי לומר: מטנפת חוזרת וילדת בתוך שנתה,  
 יולדת - ודאי אינה חוזרת וילדת בתוך שנתה!



36. כא, א-ב

רפ"י

**איכא בינייהו הא דזעירי.** וקמייירי כגון שטינפו הבנות ביום אחרון של ששה חדשים ללידתן ולא ביום תחלת חדש שביעי דהשתא כי יהבת לי דטינוף והי' חדשים דעיבור נמצא דילדו ביום אחרון של שנתן ונכנסות הן ובנותן לדיר להתעשר דבשנה אחת נולדו:

**ורבי שמעון לית ליה דזעירי.** ולהכי קאמר שעישרה בתוך שנתה כלומר יום או יומים או עשרה ימים בתוך שנה שנולדו שלא עיכבו לילד עד יום אחרון של שנתן אע"פ שטינפו לסוף ששה: פי' אחר אני ראיתי גדייה שעישרה בתוך שנתה כלומר בתוך אותה שנה שהיא עצמה נולדה כיצד דלאחר שהיה לה חדש נתעברה וילדה לסוף ה' חדשים שלשה הבנות וחזרו הבנות ונתעברו לסוף חדשן וילדו לסוף ה' חדשים הרי שנה לימא קסבר מטנפת וכי' בתוך שנתה כלומר בתוך השנה שהיא עצמה נולדה דמה שילדה לסוף ששה הוי כטינוף ולהכי אינה יולדת עוד עד חדש או עד חדשיים בשנה שניה ותייק מייירי כגון שעישרה בתוך שנתה שנולדה כר' שמעון ולקמן מפרש במאי פלגי והאי בתוך שנתה מפרשים כההוא דלעיל גבי פלוגתא דרבי ישמעאל ורבי יהושע דאמרינן בריש הלכתא במטנפת וכי' קמילפגי:

**תי"ק אית ליה דזעירי.** אין לך טינוף גדול מלידה ולהכי לא מצינא היא למיהדר וליילודי בתוך שנתה עד לאחר יום או יומים ורבי שמעון דלא נחית להכי סבר דמשכחת לה דהדרא וילדה בתוך שנתה דלית ליה הא דזעירי והשתא מצינן למימר דתי"ק סבר דאפילו יולדת חוזרת ויולדת בתוך שנתה דהאי בתוך מפרשים לעיל בריש פירקין דלאו תוך ממש דוקא אלא בסוף יום או יומים לשון זה אינו עיקר דאיכא פירכא למאן דדייק ביה דבנות היכי משכחת להו דילדו בתוך שנתן כגון שעיברו ביום שלשים ללידתן וילדו לאחר ה' חדשים ביום אחרון אי הכי נמי משכחת לה דתייהדר ותלד בתוך שנתה:

**והתניא.** בניחותא: **גדייה שלש בנות.** בכרס אחד וכל בנותיה ילדו שלש שלש להכי נקט שלש לשון נקבה דאי הוו זכרים לא הוו מתעשרי דאיכא גי' בכורות ותו לא פיישי עשר:

**כולן נכנסים לדיר להתעשר יחד.** דכולן יכולין להיות נולדין מאלול לאלול השלש בנות ותשע בנותיהן דאי לא הוו נולדים בשנה אחת לא הוו מיעשרי אהדי דבאחד באלול ראש השנה למעשר ואין מצטרפין אותן שנולדו לאחר אלול כדמפרש בפרק מעשר בהמה (לקמן דף נו:): והנך יכולין להיות בנות שלה בשנה אחת כגון שנולדו הבנות באחד באלול ונתעברו לסוף ששה חדשים וילדו קודם אלול ולמה לי למיתנא שלש בנות דילדו כולהו ה' בנות כו':

**לימא קסבר מטנפת אינה חוזרת ויולדת בתוך שנתה.** משעת טינוף עד סוף שנה והאי נמי אינה יכולה לילד הואיל וילדה שלש בנות בתחלת השנה ולהכי נקט מטנפת דסד"א דמטנפת נמי שוהא לילד כיוולדת ובעי למיפשט נמי מינה סתמא אי כתנא קמא אי כר' יהושע דפליג לעיל במטנפת: ומשני אפילו אם תימצי לומר מטנפת חוזרת ויולדת שילדה ודאי אינה חוזרת דברי הכל היא:

**איכא בינייהו דזעירי.** וכגון שטינפו הבנות לסוף ששה ללידתן בתחלת חדש שביעי תנא קמא דלא נקט לישנא דתוך אית ליה דזעירי דתו לא מקבלי זכר עד ראש חדש שמיני וימי עיבורן ה' חדשים שלימין אישתכח דלא ילדו עד יום אחד בשנה שניה ומשכחת לה אפילו הכי נכנסות יחד לדיר אימהות ובנות חוץ מן הזקינה כגון שהיתה שנה מעוברת דיום אחד בשנה שנייה שלהן עדיין ראש חדש אב ורבי שמעון דנקט תוך שנתן ביום אחרון של שנה נולדו ומחוסרי זמן הן עד שבעת ימים ור' שמעון סבר מחוסר זמן הן עד דמתעשרי:

**והתניא.** בניחותא: **והרי הוא.** כלומר ובדבר זה יש לו דין בכור: **מה בכור קדוש לפני זמנו.** שהרי קדושתו מרחם: **אף מעשר קדוש לפני זמנו.** דמחוסר זמן נכנס לדיר: **לילף מקדשים.** משלמים שאין יכול להקדישן מחוסר זמן שאין קדושה חלה עליהן כדאמרינן בתורת כהנים ומיום השמיני והלאה ירצה לקרבן אשה לה' אין לי אלא לאשה מנין אף להקדיש תלמוד לומר לקרבן:

**שכן גואל מום תמורת אכילה.** בכור ומעשר אין נפדין דבבכור נאמר (במדבר יח) לא תפדה ובמעשר (ויקרא כז) לא יגאל אבל קדשים נפדין במומן וקדושין במומן קדושה גמורה מה שאין כן בקדשים כדאמרינן בפירקין דלעיל (דף יד.) כל הקדשים שקדם מום קבוע להקדשן כו' חוץ מבכור ומעשר ובכור ומעשר אין תמורתן קריבה דכתיב לא תפדה קדש הם את דמם תזרוק וגו' ואמרינן הן קריבין ואין תמורתן קריבה במסכת תמורה בפרק אלו קדשים (דף כא.) אבל שאר קדשים תמורתן קריבה כדאמרינן בפירקין דלעיל (דף יד.): רק קדשך אלו התמורות:

**אכילה.** בכור ומעשר נאכלין במומן זה לישראל וזה. לכהן אבל קדשים שנפל בהן מום נפדין: **פשוט זכר קדוש במתנות.** מעשר וקדשים נוהגין בפשוט ואינם צריכין להיות זכרים וצריכים להקדישם בידיים ואינם ממתנות כהונה ומעשר ושלמים נאכלין לבעלים כדמפרש בפרק מעשר בהמה (לקמן דף נו.) דמעשר הוי שלמים אבל בכור לאו פשוט הוא ואינו נוהג אלא בזכרים ואין צריך להקדישו דמרחם קדוש וממתנות כהונה הוא: **העברה העברה.** והעברת כל פטר רחם הזכרים כל אשר יעבור תחת השבט:

**"אמר רבי שמעון: אני ראיתי גדייה שעישרה בתוך שנתה."**

מאי איכא בין תנא קמא לרבי שמעון?

איכא בינייהו:

דזעירי.

תנא קמא: אית ליה דזעירי.

ורבי שמעון: לית ליה דזעירי.

ואיבעית אימא:

דכולי עלמא אית להו דזעירי,

והקא ביולדת למקוטעין קא מיפלגי.

לתנא קמא - אינה יולדת למקוטעין.

לרבי שמעון - יולדת.

ואיבעית אימא:

דכולי עלמא אינה יולדת למקוטעין,

והקא במקצת היום ככולו קמייפליגי,

לתנא קמא - לא אמרינן: "מקצת היום ככולו".

לרבי שמעון - אמרינן: "מקצת היום ככולו".

ואיבעית אימא:

דכולי עלמא אמרינן: "מקצת היום ככולו".

והקא במחוסר זמן נכנס לדיר להתעשר קמייפליגי.

כא,ב והתניא:

**"רבי שמעון בן יהודה אומר משום רבי שמעון:**

**מחוסר זמן - נכנס לדיר להתעשר.**

**והרי הו בכבור,**

**מה בכור - קדוש לפני זמנו,**

**וקרב לאחר זמנו,**

**אף מחוסר זמן - קדוש לפני זמנו,**

**וקרב לאחר זמנו."**

ואדיליף מבכור, ניליף מקדשים!

מסתברא מבכור הנה ליה למילף,

שכן: גואל,

מום,

תמורת,

אכילה.

אדרבה! מקדשים הנה ליה למילף,

שכן: זכר,

קדוש,

במתנות,

פשוט!

אָלא רבי שמעון 'העברה' <sup>164</sup> (שמות יג, יב) 'העברה' <sup>165</sup> (ויקרא כו, לב) גמיר.

<sup>164</sup> והעברת כל פטר רחם לה' וכל פטר שגור בהמה אשר יהיה לה הזכרים לה'

<sup>165</sup> וכל מעשר בקר וצאן מל אשר יעבר תחת השבט העשירי והיה קדש לה'

37. כא, ב

רס"י

**אצר חיותא.** נעצר רחמה ונימוק העובר:  
**בעבועי דמא.** פולטת אבעבועות של דם:  
**להראותו לחכם.** לידע אם עובר היה ותיפטר מן הבכורה:  
**ארבעים יום.** דהמפלת יום ארבעים צריכה לישב ימי טומאה וטהור בציר מהכא מיא בעלמא הוא:  
**בבהמה בכמה.** שהתה משקבלה זכר עד הטינוף דנימא ולד הוא ומיפטרא מן הבכורה:  
**לאו היינו דזעירי.** דסד"א דהכי אמר דשלשים יום שהוה הולד להבראות וביום ל"א נימוק ויוצא (והכי קאמר זעירי אין טינוף מעכב בלידה שאינה מתעברת ולד אחר פחות משלשים יום):  
**לקבל איתמר.** משהפילה את עובר ראשון אינה מקבלת זכר עד שלשים יום אבל בימי יצירת הולד לא איירי:

["סימו הולד בבהמה דקה - טינוף"].

היכי דמי "טינוף"?

אמר רבא:

כדאמרי רעותא דצלתא אצר חיותא.

ושמואל אמר:

בעבועי דדמא.

וצריך להראותו לחכם.

"חכם" - מנא ידע?

אמר רב פפא:

רועה חכם.

אמר רב חסדא:

הרי אמרו יצירת הולד באשה ארבעים יום.

בעי רב חסדא:

בבהמה בכמה?

אמר ליה רב פפא לאביי:

לאו היינו דזעירי,

דאמר זעירי: אין טינוף פחות משלשים יום!

ההוא לקבל איתמר.

38. כא, ב

רש"י

**מצינו לוקח מן העובד כוכבים.**  
 מה דינו כדתני מתניתין:  
**אישתבוחי משתבח ליה.** המוכר  
 אומר קחנה שכבר ביכרה ואין  
 צריך עוד ליתן ולדה לכהן:  
**ספק.** והאי דלא אשבחה מוכר  
 בהכי דסבר לשחיטה בעי לה:  
**אם לא הודיעו.** בארבעה פרקים  
 בשנה מוכר שמכר פרה לשחוט  
 ובו ביום מכר בנה לאחר לשחוט  
 צריך להודיעו אמה מכרתי  
 לשחוט ואם לא הודיעו הולך  
 לוקח ושוחט לבן ואינו צריך  
 לחזור ולשאל אם היום נשחטה  
 האם:  
**התם במוכר תלא רחמנא.**  
 שצריך להודיעו כדאמרינן  
 בשחיטת חולין (דף פג:): יום אחד  
 יום המיוחד טעון כרוז דהיינו  
 יום המיוחד ארבעה פרקים  
 בשנה מיוחדין לכך שיטעון מוכר  
 להכריז אמה מכרתי לשחוט:  
**הכא בלוקח תליא מילתא.**  
 דכתיב (דברים טו) בבקרך  
 ובצאנך דמי שהבהמה שלו עליו  
 להפריש בכורותיו:

מצינו לוקח מגוי,  
 לוקח מישראל - מאי?

אמר רב:

בכור ודאי,

דאם איתא דבכרה אישתבוחי הוה מישתבח ליה.

ושמואל אמר:

בכור ספק, סבר: לשחיטה קא בעי ליה.

ורבי יוחנן אמר:

חולין ודאין - מאי טעמא?

אם איתא דלא בכרה, כיון דאיכא איסורא אודועי הוה מודע ליה.

תניא פותיה דרבי יוחנן דאמר חולין:

"אם לא הודיעו - הולך ושוחט, ואינו נמנע".

לימא תיהוי תיובתא דרב ושמואל!

התם - במוכר תליא מילתא.

הכא - בלוקח תליא מילתא.

## 39. כא, ב - כב, א

רש"י

מתני'

הרי זו תקבר. החררה דאסורה בהנאה דשמא ולד זכר היה שנימוק וקדוש בבכורה בליאתו:

גמ'

אינה מטמאה במגע ובמשא. כנבילה השתא ס"ד משום דלא חישינן שמא ולד נימוק אמאי תקבר:

ומשני כדי לפרסמה. לאם שפטורה מן הבכורה דמדקברינן לחררה מחזקינן ליה כולד: וקפרידן כיון דפטרות ליה מבכורה למימרא דולד מעליא הוא ואמאי אינה מטמאה:

ביטול ברוב. להכי אינה מטמאה שבטל הבשר ברוב דם וגנונים שיוצאין עמו:

נגעו בה. הא דאמרן דלא מטמא במגע משום ביטול ברוב:

השליא בבית. שהפילה האשה שליא ואין ולד ניכר בה:

הבית טמא. כדקתני טעמא דאין שליא בלא ולד אלא שנימוק ואעפ"כ מטמא:

רבי שמעון אומר הולד נימוק. ומוקמינן התם דטעמא דרי שמעון דאמר הבית טהור משום ביטול ברוב נגעו בה במסכת נדה בפרק המפלת (דף כז.).

מתניתין

רבי אליעזר בן יעקב אומר:

בהמה גסה ששפעה חרות דם - הרי זו תקבר. ופטורה מן הבכורה.

גמרא

תני רבי הייא:

"אינה מטמאה לא במגע, ולא במשא".

ומאחר ד"אינה מטמאה לא במגע ולא במשא" - אמאי תקבר?

כב, א כדי לפרסמה שנפטרה מן הבכורה.

למימרא: דולד מעליא הוא,

אמאי אין מטמא "לא במגע ולא במשא"!

אמר רבי יוחנן:

משום ביטול ברוב נגעו בה.

ואודא רבי יוחנן לטעמיה,

דאמר רבי יוחנן:

רבי אליעזר בן יעקב ורבי שמעון אמרו דבר אחד.

"רבי אליעזר בן יעקב" - הא דאמרן.

"רבי שמעון" - מאי היא?

דתנן:

"השליא בבית - הבית טמא,

לא שהשליא ולד, אלא שאין שליא בלא ולד.

רבי שמעון אומר:

ולד נימוק עד שלא יצא" (נדה כו.).

40. כב, א

רפ"י

**פתיחת הקבר.** אשה שמת עוברת במעיה וישבה על המשבר ונפתח קבר הרחם בבית זה ולא יצא הולד והוציאוה לבית אחר טמא הבית הראשון כאילו נולד שם דטומאה בוקעה והוא הדין לפתיחת הקבר אינו לנפלים אלא לנפל שהעגיל ראשו כבר שעב ראשו:

**פיקה של צמר.** למושי"ל:

**רבי פריש.** דצריך פיקה של שתי שקטנה או פיקה של ערב שגדולה:

**אמר ליה תניא.** דפליגי בה:

**משיראו טפיפיות.** ר"א בר צדוק פליג אתנא קמא ואמר אע"ג שלא העגילו ראש כפיקה יש פתיחת הקבר משיפתח רחמה כל כך שיראו בתוך רחמה טפיפיות:

**כפרדה זו שכורעת להטיל מים.** וכורעת יותר מבהמה וחיה ומתוך כריעה נפתח רחמה מאד ונראין קמטים ברחם:

**פיקה מתוך פיקה.** והיינו טפיפיות תרי זימני פיפי היינו פיקה:

**ואין לי לפרש.** איני יודע לפרש: **של אשה.** דין להיות לה פתיחת הקבר:

**של בהמה.** שלא תהא כטומאה בלועה לטומאת מגע משום נבילה של נפל אם הושיט הרועה יד ונגע בו להוציאו מן הרחם:

**כשל ערב.** משהעגיל ראש כפיקה של ערב ואי לאו טמא בלועה היא ולא מטמא כדתנן בהמה שמת עוברת בתוך מעיה והושיט הרועה את ידו ונגע בו טהור בפרק בהמה המקשה (חולין דף ע:):

**גוש.** עפר שיעורו לטמא באהל ולשרוף עליו תרומה וקדשים: **כפיקה גדולה של סקאין.** מרצופין סקאין גדולים של גמי וכשנועלין אותן חותמין אותן:

**וישנו בצד העליון של מגופת חבית הלחמית.** כלומר שישנו לאותו חותם בצד העליון של כיסוי שעושיין לחביות של חרס רחב מלמטה לכסות החבית והולך ומתקצר למעלה כדי שיאחז בידים ואותו צד שהולך וכלה קרי צד העליון. הלחמית שעושיין בבית לחם:

**תנן התם:**

**"אין לנפלים פתיחת הקבר עד שיעגילו ראש, כפיקה" (אהלות ז, ד).**

**מאי "כפיקה"?**

**אמר רב הונא:**  
**כפיקה של צמר.**

**אמר ליה חייא בר רב לרב הונא:**  
**רבי, פריש: של שתי, או של ערב?**

**אמר ליה:**

**תניא:**

**"פיקה של שתי,**

**דברי רבי מאיר.**

**רבי יהודה אומר:**

**של ערב.**

**רבי אליעזר ברבי צדוק אומר:**

**משיראו טפיפיות.**

**מאי "טפיפיות"?**

**אמר רב יהודה אמר שמואל משום רבי אליעזר ברבי צדוק:**  
**כך היו מפרשין בירושלים: כפרידה שכורעת להטיל מימיה, ונראית פיקה מתוך פיקה.**

**אמר רב הונא:**

**שמעתי שתי פיקות,**

**אחת - של שתי,**

**ואחת - של ערב,**

**ואין לי לפרש.**

**כי אתא רב דימי אמר רבי יוחנן:**

**שלש פיקות שמעתי,**

**אחת - של שתי,**

**ואחת - של ערב,**

**ואחת - של פיקה גדולה של סקאין, ואין לי לפרש.**

**כי אתא רבין פירשה משמיה דרבי יוחנן:**

**של אשה - כשל שתי.**

**של בהמה - כשל ערב.**

**פיקה גדולה של סקאין - כדתנן:**

**"גוש הבא מבית הפרס מארץ העמים,**

**שיעורו כפיקה גדולה של סקאין,**

**שהוא כחותם המרצופין,**

**וישנו בצד העליון של מגופת החבית הלחמית."**

41. כב, א - כג, ב

רפ"י

**משיקו במים.** שמא נטמא מחמת מגע עם הארץ:  
**וטהור.** ממה נפשך דודאי מים מעורבים בו ואי מיא רובא ובטיל הציר ברוב ומקבל טומאה מחמת המים ומיא סלקא להו טבילה בהשקה שנותן הכלי במקוה עד שעוברים מי המקוה על פיו ונושקין עם המים שבתוך הכלי ואע"י דאוכל ומשקה לית להו טהרה במקוה מיא סלקא להו השקה דהוי כמי שזרעו וחוזר ונוטלן דזריעה מטהרה מטומאה דנתן (תרומות פ"ט מ"ז) שתילי תרומה שנטמאו ושתלן טהורין בתשובת רבינו גרשון מצאתי כך:  
**ציר לאו בר קבולי טומאה.** דזיעה בעלמא הוא שיוצאה מן הדגים כשמולחין אותן:  
**משום הך מיעוטא דמיא.** דמקבלי טומאה והשקה לא מהניא להו הואיל ורובא ציר ובאוכל לא סלקא השקה בטלי להו ברובא ולא הוי הציר טמא:  
**לא שנו.** דבטלו ברוב ומותר הציר אלא לטבל פיתו:  
**אבל לתקן את הקדירה אסור.** שהמים שבתוך הציר מוצאין מים שבקדירה ומצטרפין יחד ורבינן על הציר ומטמאין אותו:  
**מצא מין את מינו ונייעור.** מתורת ביטול וחוזר לטומאה:  
**להאי שמעתא.** דרבי ירמיה:  
**למאה חולין טהורין.** שלא הוכשרו ולא טימאתן בנפילתה:  
**תירום.** ירום משם סאה ותירקב כדין תרומה טמאה שאני אומר כ"ו ותרומה טמאה אסורה באכילה:  
**תעלה.** תיבטל ותיאכל עם חוליה ומשום גזירה יתן דמים לכהנים או ירים ממנה סאה ותאכל לכהנים:  
**ניקודים.** ביובש כמו יבש היה נקודים (יהושע ט) דעכשיו אע"י שיש בה טמאה וטהורה אין מטמאה את הטהורה בלא הכשר וטמאה בטילה בטהורה ותיאכל ניקודים:  
**וקליות.** נמי דלא מיתכשרי ולא מקבלי טומאה:  
**או תילוש במי פירות.** כמו מי תפוחים ותותים דמי פירות אין מכשירין:  
**אותן חולין לר' אליעזר מה תהא עליהם.** דלרבנן הא אמרינן בכולהו בין חולין בין תרומה יאכל נקודים או קליות:  
**אלא לר"א.** דאמר שאני אומר מי חשבינן להו כטהורין לגמרי וקאמר יאכלנו נקודים או ילושו:  
**מה טעם.** לא חשבינן להו חולין גמורין לרבנן כיון דבטלה לר"א הואיל ואית ליה שאני אומר:  
**גזירה שמא יביא כו'. דאי חשבינן להו טהורין** לגמרי איכא למיחש כי הוה ליה קב שאר חולין טמאין מייתי לה ומערב לה בקב ועוד ממין זה וקסבר איבטלה לקב קמא ברובא דהאי קב ועוד וכיון דאיכא בהאי קב ועוד משהו אחד ממאה טמא מן התרומה טמאה שנפלו שם ובטלינן עכשיו מוצא טמא ראשון את טמא שני ונייעור מתורת טהורה ומצטרף עם זה והוה להו פלגא ופלגא ולא מיבטל אלמא טומאה שבטלה חזרה ונייעורה מתורת טהרה:  
**א"ל אם טומאה עוררת את טומאה טהרה יעורר את הטומאה.** בתמיה כלומר מים שבקדרה שטהורים היאך יעוררו מים שבציר לטמא:  
**איתיביה.** לרבי ירמיה:  
**אפר כשר.** של פרה אדומה:  
**אפר מקלה.** אפר דעלמא:  
**לטמא.** את הנוגע בה כדכתיב והנוגע במי הנדה יטמא (במדבר יט):  
**ואי אמרת טומאה.** המתבטלת ברוב לא בטלה לגמרי אלא כמאן דאיתיה דמי דאי משכחת טומאה אחריתי מצטרפת בהדה נהי דהאי אפר במגע לא מטמא דכיון דרובו טהור אמרינן באפר מקלה נגע שהוא הרוב אבל במשא מיהא ליטמא דהא מ"מ הטומאה נשא והסיט וק"י"ל דמי חטאת ואפר חטאת מטמאין במשא בפ"ק דיומא (דף יד.):

אמר ריש לקיש משום רבי יהודה נשיאה:  
הלוקח ציר מעם הארץ - משיקו במים, וטהור.  
ממה נפשך,  
אי מיא רובא נינהו - פיון דעביד להו השקה טהרי להו,  
ואי רובא ציר נינהו - ציר לא בר קבולי טומאה הוא.  
מאי איכא? משום הנהך מיעוטא דמיא הנהך בטלו להו ברובא.

אמר רבי ירמיה:  
לא שנו אלא לטבול בהן פיתו,  
אבל לקדירה - לא.  
מצא מין את מינו ונייעור.  
יתיב רב דימי, וקאמר להא שמעתא.

אמר ליה אביי:  
וכי טומאה שבטלה חזרה ונייעורה?!

כב,

אמר ליה:  
ואת לא תסברא?!  
והתנן:  
"סאה תרומה טמאה, שנפלה ^למאה חולין טהורין:  
**רבי אליעזר אומר:**  
**תירום,**  
**ותרקב.**  
**שאני אומר:** היא סאה שנפלה היא סאה שעלתה.  
**וחכמים אומרים:**  
**תעלה,**  
**ותיאכל: ניקודים,**  
**או קליות,**  
**או תילוש במי פירות,**  
**או תתחלק לעיסות,**  
**ובלבד שלא יהא במקום אחד נביצה" (תרומות ה, ב).**

כג,

ותני עלה:  
"אותן חולין,  
**לרבי אליעזר מה תהא עליהן?**  
**יאכלו: נקודין,**  
**או קליות,**  
**או ילושו במי פירות,**  
**או תתחלק לעיסות,**  
**ובלבד שלא יהא נביצה במקום אחד".**  
ואמר עולא:  
מה טעם!  
גזירה שמא יביא קב חולין טמאים במקום אחר, וקב ועוד ממין זה,  
סבר: איבטלינהו ברובא.  
וכיון דאיכא האי משהו מצא מין את מינו ונייעור!

אמר ליה:  
אם טומאה עוררת טומאה,  
טהרה עוררת טומאה?  
איתיביה:  
"אפר כשר, שנותר ב באפר מקלה - הולכין אחר הרוב לטמא" (פרה ט, ז),  
ואי רובא אפר מקלה הוא - לא מטמא.  
ואי אמרת: טומאה כמאן דאיתיה דמי, נהי במגע לא מטמא, לטמא במשא!

**רש"י**

**בטילה בשחטה.** חתיכת נבילה שנתערבה בשתי חתיכות שחוטות בטלה נבלה ברוב מלטמא דמין בשאינו מינו בטל והאי מין בשאינו מינו הוא :

**דאי אפשר לשחטה שתיעשה נבילה.** ומאן דגריס שאי אפשר לנבילה שתיעשה שחטה שבשטא היא דהא אפשר לנבילה שתהא לה תורת שחטה שלא תטמא כלום כגון כי מסרחא לה פרחא טומאה מינה כדאמרינן לקמן הראויה לגר קרויה נבילה והכי מפרש במנחות בפרק הקומץ רבה :

**ואי אמרת.** טומאה שבטלה כמאן דאיתא דמיא דאי משכחת טומאה אחריתי חזרה וניעורה הי"נ נהי דבמגע לא מטמא דלא אזלינן אחר חתיכת נבילה בשתיים דשחטה :

**אינה מטמאה לא במגע ולא במשא.** ואוקימנא לעיל משום ביטול ברוב נגעו בה ואי טומאה המתבטלת ברוב כמאן דאיתא דמי תטמא במשא :

**טומאה חמורה.** דהיינו משא : **עד לגר.** עד שהיא ראויה לאכילת גר תושב אבל אם סרחה ואינה ראויה לגר תו לא מטמאה במשא אבל טומאה קלה של מגע מטמא עד שתפסל מאכילת כלב שפיר דזו אינה ראויה לגר להכי לא מטמאה במשא ובמגע נמי לא דאמרי' בדם הלידה נגע שהוא הרוב :

**הא חזיא לכלב.** ותטמא במשא קשיא לרבי ירמיה :

הא איתמר עלה :

אמר רבי יוסי ברבי חנינא :

טהור מלטמא במגע,

אבל מטמא במשא.

והאמר רב חסדא :

נבילה בטילה בשחטה,

שאאי אפשר לשחטה שתיעשה נבילה<sup>166</sup>.

נהי דבמגע לא מטמא, לטמא במשא!

אמר ליה :

אתון בדרב חסדא מתנייתו לה.

אנן בדרבי חייא מתנינן לה.

תני רבי חייא :

**"נבילה ושחטה בטילות זו בזו"**.

ואיתמר עלה :

אמר רבי יוסי ברבי חנינא :

טהור מלטמא במגע,

אבל מטמא במשא.

והא דתנן :

**"רבי אליעזר בן יעקב אומר :**

**בהמה גסה ששפעה חרות דם - הרי זו תקבר, ונפטרה מן הבכורה"**.

ותני רבי חייא :

**"אינה מטמאה לא במגע ולא במשא" - אמאי?! דנהי במגע לא מטמא, תטמא במשא!**

אישתיק.

דלמא ודאי שאני הכא, דהויא לה טומאה סרוחה!

הניחא לבר פדא,

דאמר: טומאה חמורה, עד לגר.

וטומאה קלה עד לכלב.

הא לא חזיא לגר.

אלא לרבי יוחנן, דאמר:

אחת זו ואחת זו עד לכלב? הא חזיא לכלב!

נגב,

קשיא.

<sup>166</sup> רשי, שיטה מקובצת.

42. כג, ב

רש"י

הסריחה מעיקרא. כגון שנשתברו אבריה מחיים והתליעה ההיא אע"ג דחזיא לכלב לא מטמאה במשא דהא מעולם לא ירדה לטומאת משא אבל אי מעיקרא חזיא לגר ונחתא לה טומאת משא תו לא סליק מינה עד שתיפסל מכלב ואי קשיא לעיל נמי אמאי מוקמינן לה בקשיא הא הוה ליה לתרוצי להכי לא מטמא הך חררת דם במשא דמעיקרא סרוחה היא ואפי' רבי יוחנן מודה בה תריץ לאו סרוחה מעיקרא היא דהא חזיא לגר אגב אימיה כל זמן שהיתה בבטן והכי מוקי לקמן:

גופא:

"בר פדא אמר:

טומאה חמונה - עד לגר,  
וטומאה קלה - עד לכלב.

ורבי יוחנן אמר:

אחת זו ואחת זו - עד לכלב."

מאי טעמא דבר פדא?

דכתיב: "לא תאכלו כל נבלה, לגר" <sup>167</sup> (דברים יד, כא),

הראויה לגר - קרויה "נבילה",  
ושאינה ראויה לגר - אינה קרויה 'נבילה'.

ואידך?

למעוטי היכא דהסריחה מעיקרא.

ואידך?

הסריחה מעיקרא - לא צריכא קרא למעוטי, עפרא בעלמא הוא.

תנן:

"רבי אליעזר בן יעקב אומר:

בהמה גסה / ששפעה חררת דם - הרי זו תקבר,

ונפטרת מן הבכורה."

ותני רבי חייא:

"אינה מטמאה לא במגע ולא במשא."

ואמר רבי יוחנן:

משום ביטול ברוב נגעו בה.

מאי איריא "משום ביטול ברוב"? תיפוק לי דלא איתחזי לגר <sup>168</sup> כלל!

הא נמי איתחזי מעיקרא לגר אגב אימיה.

<sup>167</sup> לא תאכלו כל נבלה לגר אשר בשעריו תתננה ואכלה או מכר לנכרי מי עם קדוש אתה לה' אלהיו לא תבשל גדי בחלב אמו

<sup>168</sup> שיטה מקובצת. כך גם בהמשך



43. כג, ב

רס"י

**ציר טהור.** כגון שהשיקו במים שנפל לתוכו מים כל שהוא טמא כדמפרש נחשדו עמי הארץ לערב מחצה מים בצירם וכי נפיל ביה כל שהוא מצא מין את מינו ורבו מים על הציר וטמאים ולמאן דלית ליה טומאה שבטלה חזרה וניעורה מוקי ליה שנפלו בו לאחר השקת מי עם הארץ כל שהוא:

**עד למחצה.** קרוב למחצה: **טומאת משקין דרבנן.** בפ"ק דפסחים (דף טז.).

[**"אמר ריש לקיש משום רבי יהודה נשיאה:** הלוקח ציר מעם הארץ - משיקו במים, וטהור"].

תנן התם:

**"רבי אליעזר בן יעקב אומר:**

**ציר טהור, שנפל לתוכו מים כל שהוא - טמא."**

**אמר רב נחמן אמר רבה בר אבונה:**

**זאת אומרת:**

**נחשדו עמי הארץ לערב מחצה בציר.**

**ולמה לי "מחצה"?**

**אפילו בציר ממחצה, נמי,**

**והני משהו הוה ליה פלגא, ופלגא לא בטיל!**

**אימא: עד מחצה.**

**איבעית אימא:**

**טומאת עם הארץ - דרבנן,**

**טומאת משקין - דרבנן.**

**ברובא - גזרו רבנן.**

**בפלגא ופלגא - לא גזרו בה רבנן.**

44. כג, ב - כד, א

רש"י

מתני' אין חוששין שמא בנה של אחרת היה. שיהא הבא אחריו בכור ספק דנימא הך בהמה לא ילדה מעולם אלא שאהבה זו את בן חבירתה ואי משום דיש לה חלב הא איכא מיעוטא דחולבות אע"ג שאינן יולדות הא ודאי לא אמרי' אלא ודאי בנה הוא ופטורה מן הבכורה: **מבכירות**. בחורות שלא ילדו אלא עכשיו:

**אין חוששין שמא בנה של זו בא לו אצל זו.** דליחוש לכולהו בספק בכורות אלא ודאי אותם הכרוכים אצל המבכירות הו' בכורות וודאין ואותן הכרוכים אחר שאינן מבכירות בוודאי הו' פשוטין וודאין:

גמ'

**קב ונקי.** לא איצטריך לרב לאשמועינן. קב ונקי מעט שלא הוזכר אלא במקומות מועטין ומה שאמר נקי הוא שהלכה כמותו: דר' יוסי בן המשולם ושער בכור בעל מום הלכתא נינהו במתני' ומפרש לקמן: **לאו פלוגתא היא.** לא חשיבא פלוגתא וכיון דבמתני' לא פליגי עליה הלכתא כוותיה:

**הלכה כר' יוסי בן המשולם למה לי.** הא מהך שמעת מינה דהלכתא כוותיה דהא לא פליגי רבנן עליה:

**אי אמר הלכה בכוליה פירקין.** ולא אמר לקמן הלכה כר' יוסי הוה אמינא הלכה בכוליה פירקין אדרבי יוסי קאי: **ומאי בכוליה פירקין.** דמשמע טובא משום דר' יוסי תרתי מילי אמר במתני' עושה מקום לקופיץ וכן תולש את השער לראות את מקום המום אבל אדרבן שמעון לא אמר רב דהוה אמר בר מפלוגתא ואדרבן שמעון איכא פלוגתא דבריייתא ופלוגתא היא להכי אשמועינן הלכה כר' יוסי בהדיא לגלויי ולמימרא דאדרבן שמעון בן גמליאל קאי האי הלכתא בכוליה פירקין ופלוגתא דברייית' לאו פלוגתא:

**מרחמת.** אוהבת בן חבירתה: **ומצא זכרים.** שנולדים עכשיו תלויין וכרוכין ויונקין הזקנות שנפטרו כבר מן הבכורה ונקבות הנולדות עכשיו מצא תלויות במבכירות דהשתא אין כאן לכהן כלום דזכרים אין שום בכור שהרי בני הזקנות הן ונקבות התלויות במבכירות אין דין בכורות נוהגת בהן: **אין חוששין.** להחמיר ולספק בספק בכורות ולומר שמא בנה של זו בא לו אצל זו וזכרים בני המבכירות:

מתניתין

**רבן שמעון בן גמליאל אומר:**

**הלוקח בהמה מניקה מן הגוי - אין חוששין שמא בנה של אחרת היה. נכנס לתוך עדרו וראה: את המבכירות מניקות, ושאינן מבכירות מניקות - אין חוששין: שמא בנה של זו בא לו אצל זו, או שמא בנה של זו בא לו אצל זו.**

גמרא

**אמר רב נחמן משמיה דרב:** הלכתא בכוליה פירקין, בר מפלוגתא.

**אמר רב ששת:**

**אמינא:** כי ניים ושכיב רב אמר להא שמעתא. אהי'?

**אלימא:** ארישא - מפליגי רבי ישמעאל ורבי עקיבא! אלא אדרבי אליעזר בן יעקב - משנת רבי אליעזר בן יעקב קב ונקי! אלא אדרבן שמעון בן גמליאל - מפלג פליג דבריייתא! אלא אדרבי יוסי בן המשולם - הא אמר רב חדא זימנא, דאמר רב: הלכתא כרבי יוסי בן המשולם! אלא אשער בעל מום - מיפלג פליגי עקביא בן מהללאל ורבנן!

לעולם אדרבן שמעון בן גמליאל.

והא קא משמע לן: דבריייתא לא פלוגתא היא.

וכיון דאמר רב:

הלכתא בכוליה פירקין בר מפלוגתא,

"הלכה כרבי יוסי בן המשולם" - למה לי!

כד, א

**אי אמר:** הלכתא דכוליה פירקין, ולא אמר: הלכתא כרבי יוסי בן המשולם, הוה אמינא: אדרבי יוסי בן המשולם קאי, ומאי "בכוליה פירקין"? דרבי יוסי תרתי אמר. ופלוגתא דבריייתא פלוגתא היא. אשמועינן: הלכה כרבי יוסי, לאשמועינן דאדרבן שמעון בן גמליאל קאי, ופלוגתא דבריייתא - לאו פלוגתא היא.

מאי "בריייתא"?

דתניא:

**"הלוקח בהמה מניקה מן הגוי - הבא אחריו בכור מסופה,**

**מפני שמרחמת אף על פי שאינה יולדת.**

**רבן שמעון בן גמליאל אומר:**

**דבר בחזקתו.**

**וכן היה רבן שמעון בן גמליאל אומר:**

**הנכנס לתוך עדרו בליה וראה: בעשר פחמש עשרה מבכירות, ושאינן מבכירות, יולדות, למחר השבים ומצא: זכרים תלויות בשאינן מבכירות,**

**ונקבות תלויות במבכירות - אינו חושש שמא בנה של זו בא לו אצל זו."**

45. כד, א

רש"י

**שאינה מרחמת.** וולד בהמה אחרת:  
**א"כ יולדת.** אם היה לה וולד מתחלה להאי ודאי א"כ לא הוי האי וולד דידה פטורה מן הבכורה דהא הוה לה אחרינא ומיהו היכא דילדה חיישין לרחומי שמרחת וולד בהמה אחריתי:

**למאי נפקא מינה.** הא לענין בכורה ממה נפשך פטורה דאי האי לאו דידה הא הוה לה אחרינא:

**למילקי עליה.** דהאי שכוך אחריה משום אותו ואת בנו: **לא לקי.** דדלמא לאו דידה הוא: **אין חוששין כו.** אלמא בודאי דילה מחזיק ליה דלא מרחמא אלא דידה:

**מי קתני.** אין חוששין שמא בנה של אחרת הוא:

**היה קתני.** והכי קאמר ממה נפשך פטורה מן הבכורה דאין חוששין שמא מרחמא בן חברתה אלא א"כ היה לה וולד אחר מעיקרא הלכך לענין בכורה ודאי פטורה אבל לענין אותו ואת בנו ספיקא הואי:

**דלמא רחומי רחים.** הואיל ולכולן הוי ולדות אלא ודאי אפי' ילדה אינה מרחמת אלא שלה ומשני במקום דידה כו':

איבעיא להו:

**"דבר בחזקתו"** דקאמר רבן שמעון בן גמליאל - דאינה מרחמת אלא אם כן יולדת, הא היכא דאוליד - חיישין לרחומי.

או דלמא:

דידה - מרחמא,

דלא דידה - לא מרחמא ליה?

למאי נפקא מינה?

למלקא עלה מלשום **"אותו ואת בנו"**<sup>169</sup> (ויקרא כב, כח).

אי אמרת: דידה מרחמא, דלא דידה לא מרחמא - לקי.

ואי אמרת: דלא דידה נמי מרחמא - לא לקי.

מאי?

תא שמע:

**"רבן שמעון בן גמליאל אומר:**

**הלוקח בהמה מן הגוי - אינו חושש שמא בנה של אחרת היה!"**

מי קתני 'הוא'?! **"היה"** קתני!

הכי קאמר: אינו חושש שמא בנה של אחרת, אלא אם כן היה לה וולד מעיקרא.

תא שמע:

**"נכנס בתוך עדרו וראה: את המבכירות מניקות,**

**ואת שאינן מבכירות מניקות - אינו חושש: שמא בנה של זו בא לו אצל זו,**

**או שמא בנה של זו בא לו אצל זו."**

אמאי? ליחוש דלמא רחומי רחים!

במקום דידה לא שבקא דידה ומרחמא דלא דידה.

תא שמע:

**"רבן שמעון בן גמליאל אומר:**

**דבר בחזקתו.**

**וכן היה רבן שמעון בן גמליאל אומר:**

**הנכנס לתוך עדרו בליה וראה: בעשר פחמש עשרה מבכירות, ושאין מבכירות, יולדות,**

**למחר השנים ומצא: זכרים תלויות בשאין מבכירות,**

**ונקבות תלויות במבכירות - אינו חושש שמא בנה של זו בא לו אצל זו."**

**הא כדאיתא.** וסיפא ודאי רישא ספק:

**ומאי וכן.** הואיל ולא דמו:

**ומשני לפטורא.** להא דמו דכי היכי דסיפא פטורות ודאי דהא ודאי נקבות תלויות במבכירות דלא שבקא דידה דקאי קמה ומרחמא דלאו דידה רישא נמי פטורות מן הבכורות ודאי דא"כ לא דידה הוא יהא יולדת אחרינא ואינה מרחמת אלא אם כן יולדת ולעולם לענין אותו ואת בנו ספק:

מידי איריא?!

האי - כדאיתא,

והאי - כדאיתא.

ומאי "וכן"?

אפטורה דבכורה.

46. כד, א-ב

רפ"י

**שכרוך אחר רחל**. שדבוק אחריה ומניקתו:  
**פטורה מן הבכורה**. והבא אחריו לא הוי בכור:  
**כר' שמעון**. לא מרחמא דלא דידה והאי חזיר גופיה לא קדוש דנדמה הוא:  
**ואסור באכילה כרבנן**. דחיישינן לרחומי דאי כרשב"ג הוה טמא היוצא מן הטהור ומותר באכילה כדאמרן בפירקין קמא (דף ה:):  
**עד יבא ויורה צדק לבס**. עד שיבא אליהו ויורה אם מותר אם אסור:  
**מאי יבא ויורה**. כיון דכרבנן ס"ל דחיישי לרחומי מאי יבא ויורה גלוי מילתא הוא שיגיד לנו אם בנה הוא אם לאו והוראה לא שייד למימר אלא בדבר הלכה:  
**עד שיודע הדבר**. אם בנה הוא אם לא:

**וכי תימא**: אי הלקה כרבן שמעון בן גמליאל, אי מספקא ליה: **אי כרבנן - אי מספקא ליה אמאי "פטורה מן הבכורה"!**

**וכי תימא מספקא ליה** כו'. וה"ק עד שיבא ויורה אי הלכה כר"ש ומותר באכילה אי כרבנן ואסור באכילה מספקא שמא ריחמתו: **לעולם פשיטא ליה הלכה כר' שמעון**. דפטורה מן הבכורה דודאי א"נ לאו דידה הוא אי לאו דהוה לה ולד לא הויא מרחמא ליה:

**ומיהו מספקא ליה אי סבר ר"ש כו'**. והיינו עד יבא ויורה צדק ויעמידנו על טעמו של רשב"ג:  
**יולדת מרחמת**. והאי אסור באכילה דלענין בכורה מיפטר משום דאי הוה דידה שפיר ואם לאו דידה הוה לה אחרינא ובאכילה אסור דאיכא למימר ולד אחרינא הוה לה ומית ורחמתיה להאי:  
**או אינה מרחמת**. ומותר באכילה דודאי דידה הוא:

**(דאי) לאשמעינן טלה**. וללקו עליה משום אותו ואת בנו ולימא ראה טלה כרוך ברחל פטורה מן הבכורה ממה נפשך אי האי לאו דידה אחרינא הוה ליה ומית ורחמיתא האי משום אותו בנו לא לקי עד יבא ויורה לנו טעמו של רבן שמעון:

**הוה אמינא אפי' אם תימצי לומר**. יולדת מרחמת הני מילי דמינה אבל חזיר מותר באכילה דלאו דמינה לא מרחמא והא ודאי בנה הואי:  
**אחאי בריבי**. אדם גדול וחשוב בדורו:  
**תיבעי ליה טלה**. דהא בטלה פליגי:

**קמיבעיא ליה לבכורה אליבא דרבנן**. ואליבא דר"ש פשיטא דפטורה דאפי' דמינה לא הוה מרחמא אפי' ילדה וכ"ש דלאו מינה ולענין אכילה מבעיא ליה ואפי' לרבן שמעון וכ"ש לרבנן:  
**דלאו מינה לא**. מרחמא והא ודאי דידה היא ופטורה מן הבכורה:  
**או דלמא דלאו מינה נמי מרחמא**. והבא אחריו בכור מספק:  
**אם תימצי לומר כו'**. אי ס"ל יולדת אינה מרחמא הא ודאי מותר דבנה הוא אלא א"כ תימצי לומר יולדת מרחמי והאי דפטר ליה מבכורה משום דאי האי [לאו] דידה אחרינא הוה ליה אבל האי דסריך בתרה לא פשיטא לן דדידה הוא ה"מ דמינה אבל דלאו מינה לא והאי חזיר ודאי בנה הוא ומותר באכילה:

**אמר רבה בר בר חנה** אמר רבי יוחנן: **ר'אה חזיר שפרוד אחר רחל - פטורה מן הבכורה**. **ואסור באכילה "עד יבא ויורה צדק לבס"**<sup>170</sup> (הושע י, יב).

"פטורה מן הבכורה" - כמאן? **כרבן שמעון בן גמליאל**.

"אסור באכילה" - ? **כרבנן!**

ותו: אי כרבנן - מאי **"עד יבא ויורה צדק לבס"**? **'עד שיודע לה דבר' - מיבעי ליה!**

**וכי תימא**: אי הלקה כרבן שמעון בן גמליאל, אי מספקא ליה: **אי כרבנן - אי מספקא ליה אמאי "פטורה מן הבכורה"!**

ותו: מי מספקא ליה?!

**והאמר רבה בר בר חנה** אמר רבי יוחנן: **כל מקום ששנה רבן שמעון בן גמליאל במשנתנו - הלכה כמותו, חוץ מ: ערב, צידו, ור'איה אחרונה!**  
**לעולם פשיטא ליה הלכה כרבן שמעון בן גמליאל**, **מיהו מספקא ליה: אי סבר רבן שמעון בן גמליאל יולדת מרחמת, או אינה מרחמת?**

אי הכי,

**עד דאשמעינן חזיר לישמעין טלה ולמילקי עליה משום "אותו ואת בנו"**<sup>171</sup> (ויקרא כב, כח)!

חזיר איצטרקא ליה,

**דאי אשמעינן טלה, הוה אמינא: אם תמצא לומר דסבר יולדת מרחמא דמינה, לא דמינה - לא. אשמעינן חזיר**<sup>172</sup>, **ואפילו דלאו מינה נמי, דאיכא למימר דלמא מרחמא.**

והיינו דאמר רבי יוחנן:

**כד, ב, בעי א' אחאי בריבי: ר'אה חזיר שפרוד אחר רחל, מהו?**

**מאי קמיבעיא ליה?**

**אלימא לבכורה,**

**וקמיבעיא ליה אי הלכתא כרבן שמעון בן גמליאל, אי הלכתא כרבנן - תיבעי ליה טלה!**

**כי קמיבעיא ליה: לבכורה,**

**ואליבא דרבנן,**

**לאכילה,**

**ואליבא דרבן שמעון בן גמליאל.**

**"לבכורה" ואפילו לרבנן דאמרי מרחמא: כי מרחמא דמינה דלא מינה - לא.**

**או דלמא:**

**דלא מינה - נמי מרחמא**

**"לאכילה" - ואפילו לרבן שמעון בן גמליאל,**

<sup>170</sup> ורעו לכם לצדקה קצרו לפני חסד נירו לכם ניר ועת לדרוש את ה' עד יבוא ויורה צדק לבס

<sup>171</sup> ושור או שיה אותו ואת בנו לא תשחטו ביום אחד

<sup>172</sup> גירסת וילנא: (דמרחמת)

רש"י

אם תמצא לומר: סבר יולדת מרחמא דמינה, דלאו מינה - לא,  
או דלמא:  
דלאו מינה - נמי מרחמא.

תיקו.

47. כד, ב - כה, א

ר"י

**מתני'**  
**עושה מקום בקופיץ**. מפנה את השער מכאן ומכאן למקום שחיתת הסכין :  
**ותולש את השער**. לכאן ולכאן למקום חתך הסכין משום חלדה ולא אמרינן גוזז הוא את הבכור :  
**ובלבד שלא יזיזנו**. שלא יאמרו גזיזה עביד בקדשים אלא יניחנו מסובך עם הצמר מכאן ומכאן :  
**לראות מום**. להראותו לחכם :

**גמ'**  
**כנגדו בי"ט**. בבהמת חולין משום שחיטה בעי למיעבד או לא :  
**לאו היינו גוזז**. ובכור גיזה הוא דאסור דכתיב (דברים טו) ולא תגזז :  
**שאין מתכוין**. לתלוש אלא מפנהו ומושכו אילך ואילך אם נתלש נתלש :  
**שיילוח לרב חננאל**. תלמידיה דרב אי אמר לכו משמיה דרב הלכה כרבי יוסי :  
**פשיטנא לכו**. אנא טעמא :  
**מותר**. משום דטעמא שאין מתכוין הוא :  
**מסוכריא דנזייתא**. ברזא של חבית שכורכין סביבותיה נעורת ומטלניות כדי שתסתום הנקב יפה :  
**אסור להדוקיה**. בתוך החבית בכח משום שחיטה ואע"ג דאינו מתכוין לשום שחיטה אסור אפי' לר"ש דאמר במסכת שבת (דף מא :) דבר שאין מתכוין מותר :  
**ולא ימות**. וכיון דמהדק לה לא אפשר לה בלא שחיטה אבל לפנות את השער אפשר בלא תלישה :  
**הלכה כר' יהודה**. אלמא ס"ל לרב דבר שאין מתכוין אסור :  
**בלא גברי**. בלא רב חייא ורב חנן :  
**ותולש לאו היינו גוזז**. להכי אמר רב הלכה כר' יוסי בבכור :  
**כלאחר יד**. דאין דרך לתלוש צמר אלא לגוזז :  
**התולש את הכנף**. שתולש נוצה גדולה מן כנף העוף :

**מתניתין**

**רבי יוסי בן המשולם אומר:**  
**השוחט את הבכור,**  
**עושה מקום בקופיץ מיכן ומיכן,**  
**ותולש את השער.**  
**ובלבד שלא יזיזנו ממקומו.**  
**וכן תולש את השער לראות מקום מום.**

**גמרא**

**אמר רב:**

**הלכה כרבי יוסי בן המשולם.**

**בעו מיניה מרב הונא:**

**כנגדו ביום טוב - מהו?**

**טעמא דרבי יוסי בן המשולם** משום דקסבר תולש לאו היינו גוזז, וביום טוב אסור, דהנהו ליה עוקר דבר מגידולו, או דלקא:

**בעלמא סבר רבי יוסי בן המשולם:** תולש היינו גוזז, והיינו טעמא דשרי דהנהו ליה דבר שאין מתכוין, ביום טוב, דבר שאין מתכוין מותר?

**אמר להו:**

**זילו שיילוח לרב חננאל,**

**אי אמר הלכה כרבי יוסי בן המשולם,** איפשוט לכו. אתו שיילוח,

**אמר להו:** הכי אמר רב: הלכה כרבי יוסי בן המשולם. אתו לקמיה דרב הונא, אמר להו: כנגדו ביום טוב מותר.

**איתמר נמי:**

**אמר רב חנניה בר שלמיא משמיה דרב:**

**כנגדו ביום טוב מותר.** **כה, א**

**ומי אמר רב הכי?!**

**והא אמר רב חייא בר אשי משמיה דרב:**

**מסוכריא דנזייתא אסור להדוקיה ביום טוב טבא!**

**בההיא אפילו רבי שמעון, מודה,**

**דאבני ורבא דאמרי תרווייהו:**

**מודה רבי שמעון ב'פסיק רישיה ולא ימות'.**

**והא אמר רב חייא בר אשי אמר רב:**

**הלכה כרבי יהודה,**

**ורב חנן בר אמי אמר שמואל:**

**הלכה כרבי שמעון.**

**ורב חייא בר אבין מתני בלא גברי,**

**רב אמר: הלכה כרבי יהודה,**

**ושמואל אמר: הלכה כרבי שמעון!**

**אלא, לעולם סבר רב:** דבר שאין מתכוין - אסור, ותולש לאו היינו גוזז. וביום טוב, היינו טעמא דשרי דהנהו ליה עוקר דבר מגידולו כלאחר יד.

**ותולש לאו היינו גוזז!**

**והתניא:**

**"התולש את הכנף,**

**והקוטמו,**

**והמורטו - חייב שלש חטאות".**

**ואמר ריש לקיש:**

**"תולש" - חייב משום גזוז.**

**"קוטם" - חייב משום מחתך,**

**ממרט' - חייב משום ממחק!**

**שאני כנף, דהיינו אורחיה.**

**ומדרב סבר כרבי יוסי בן המשולם,**

**רבי יוסי בן המשולם סבר לה כרב.**

**וסבר רבי יוסי בן המשולם: דבר שאין מתכוין אסור!?**

**והתניא:**

**"שתי שערות עיקרון מאדים, וראשן משחיר,**

**רבי יוסי בן המשולם אומר:**

**גוזז במספרים, ואינו חושש!"**

**שאני פרה דלאו בת גיזה היא.**

**והתניא:**

**"לא תעבד בבכר שורך ולא תגז במור צאנף"<sup>173</sup> (דברים טו, יט),**

**ואין לי אלא שוד בעבודה, וצאן בגיזה,**

**מנין ליתן את האמור של זה בזה, ואת האמור של זה בזה?**

**תלמוד לומר: "לא תעבד... ולא תגז!"**

**אלא: שאני פרה דקדשי בדק הבית היא.**

**והאמר רבי אלעזר:**

**קדשי בדק הבית אסורין בגיזה ועבודה!**

**מדרבנן.**

**והאיכא איסורא דרבנן!**

**אלא שאני פרה, דלא שכיחא.**

**וליחלה ולפקה לחולין, וליגזה, והדר ליקדשה!**

**דמיה יקרין.**

**וליעבד לה כדשמואל,**

**דאמר שמואל:**

**הקדש שנה מנה שחיללו על שנה פרוטה מחולל!**

**אימור דאמר שמואל שחיללו,**

**לכתחלה מי אמר!?**

**איבעית אימא:**

**רב - סבר לה כרבי יוסי בן המשולם,**

**ורבי יוסי בן המשולם - לא סבר לה כרב.**

**רש"י**

**והקוטמו.** לאחר שתלשו קטם

ראשו:

**והמורטו.** שמחליקה מן הצדדין

ומורט מן הקנה השער:

**גוזז ומחתך וממחק.** מארבעים

אבות מלאכות במסכת שבת (דף

עג.) ממחק מחליק:

**דהיינו אורחיה.** שדרך נוצת עוף

לתלוש ולא לגזח:

**מדרב ס"ל כדרבי יוסי.** לגבי

בכור דתולש לאו היינו גוזז:

**ר' יוסי נמי סבר לה כרב.** דדבר

שאינו מתכוין אסור:

**ה"ג עיקרון מאדים וראשן**

**משחיר.** וכן בתוספי דמסי פרה

(פ"א): **גוזז.** את הראש שמשחיר

במספרים ומשייר מן המאדים

ואילך ואינו חושש משום גיזה

בקדשים אלמא משום דאין

מתכוין לשום גיזה אלא לתקן

שרי. שתי שערות שכולן שחורות

פוסלות בפרה לגמרי אבל עיקרון

מאדים וראשן משחיר אפשר

בתקנה:

**דלאו בת גיזה.** שאין לפרות צמר

הלכך לא אסירא בגיזה:

**לא תעבוד ולא תגז.** וי"ו מוסף

על ענין ראשון וילמדו שניהם זה

מזה:

**דקדשי בדק הבית היא.** (ויש לה)

דהא אינה קריבה למזבח הלכך

מותרת בגיזה:

**דלא שכיחא.** ומילתא דלא

שכיחא לא גזרו רבנן:

**דמיה יקרין.** ואין דמיה כל כך

מזומנים לחללה עליהן:

<sup>173</sup> **כל הבכור אשר יולד בבקר ובצאנף הזכר תקדיש לה' אלהיו לא תעבד בכמר שורך ולא תגז במור צאנף**

48. כה, א

רש"י

לקופיץ. לצורך הקופיץ: **לכתחלה קאמר**. והאי וכן אתולש קאי דכי היכי דמותר לתלוש לצורך השחיטה דהא פשיטא לך דרישא לכתחלה קאמר הכי נמי לראות מקום המום או דיעבד קאמר והאי וכן אלא יזינו קאי והכי קאמר וכן מי שתלש את השער לראות את מקום המום נמי לא יזינו ממקומו: **המסובך באוזן**. ובאוזן היה מום: **דשחיטתו מוכחת עליו**. דלאו לגיזה איכוון: **אלא לאו אתולש**. ולכתחלה קאמר:

**"ותולש את השער ובלבד שלא יזינו ממקומו"**.

אמר רב אשי אמר ריש לקיש: לא שנו אלא ביד, אבל בכלי - אסור.

והקתני: **"עושה מקום בקופיץ מינן ומינן!"**

תני: **"לקופיץ"**.

**"וכן תולש את השער לראות מום"**.

איבעיא להו: לכתחלה, או דיעבד?

אמר רבי ירמיה: תא שמע:

**"צמר המסובך באוזן, רבי יוסי בן המשולם אומר: תולשו, ומראה את מומו"**.

שמע מינה: לכתחלה.

שמע מינה.

אמר רב מרי:

אף אגן נמי תנינא:

**"וכן התולש את השער לראות מקום מום"**.

מאי "וכן"?

אלימא: שלא יזינו<sup>174</sup> - השתא ומה שוחט דשחיטתו מוכחת עליו לא יזינו - לראות מקום מום, מיבעיא?! אלא לאו אתולש. שמע מינה: לכתחלה.

שמע מינה.

<sup>174</sup> שיטה מקובצת. גירסת וילנא: יזינו את מקומו



49. כה, א-ב

רש"י

מתניתין

כה, ב

שער בכור בעל מום שנשר והניחו בחלון, ואחר כך שחטו, עקביא בן מהלאל מתיר, וחכמים אוסרין, דברי רבי יהודה. אמר לו רבי יוסי: לא בזה התיר עקביא בן מהלאל, אלא: שער בעל מום שנשר והניחו בחלון, ואחר כך מת - בזה עקביא בן מהלאל מתיר, וחכמים אוסרין.

צמר המדולדל בבכור, את שנראה עם הגיזה - מותר, ואת שאינו נראה עם הגיזה - אסור.

גמרא

מכלל, דאסור?! השתא במת שרי, שחטו מיבעיא?!

אלא: לא בזה התיר עקביא וחכמים אוסרין, שחטו - דברי הכל שרי, כי פליגי במת.

אמר רבי אסי אמר ריש לקיש: מחלוקת שהתירו מומחה, דמר סבר: גזרין דלמא אתי לשהוייה, ומר סבר: לא גזרין. אבל לא התירו מומחה - דברי הכל אסור.

מתיב רב ששת:

"בעלי מומין אוסרין בכל שהוא, ורבי יוסי אומר: יבוקר".

והוינן בה: מאי "יבוקר"? אלימא: דבעל מום הוא ולישקליה - מכלל דתנא קמא אמר לאו! ואמר רב נחמן אמר רבה בר אביה: הכא בגיזת בכור בעל מום עסקינן, שנתערבו בגיזת חולין. ומאן תנא קמא? רבי יהודה היא, דאמר: נשחטו אסרי רבנן. ורבי יוסי לטעמיה, דאמר: נשחטו - שרו רבנן. וקתני: "יבוקר".

מאי "יבוקר"? לאו אי מום קבוע, אי מום עובר הוא? אף על גב שלא התירו מומחה!

אמר רבא:

לא, "יבוקר" - אי התירו מומחה - אין, ואי לא - לא.

פי סליק רבין, אמרה לשמעתא קמיה רבי ירמיה, אמר: בבלאי טפשיאי, משום דיתבי בארעא דחשוכא, אמרי שמעתא דמחשכן.

מתני

את הצמר בהנאה לכהן: וחכמים אוסרין. דאי שרית צמר הנושרת מחיים אתי לשהויי לבכור כדי שתשיר צמר כל שעה ואתי ביה לידי תקלה שיגזזו ויעבוד בו ופסולי המוקדשין אסירי בגיזה ועבודה כדאמרינן בפירקא דלעיל (דף ו:): תזבח ולא גיזה:

לא בזה התיר עקביא. מפרש בגמי מאי קאמר: ואח"כ מת. לא נשחט: המדולדל. שנתלש מן העור אבל מסובך הוא עם שאר הצמר ואינו נופל:

את שנראה עם הגיזה. כשישחטנו ויגזזנו לאחר שחיטה יהא צמר מדולדל שוה עם שאר הגיזה ואינו נראה כשפירש הימנה מותר כשאר הגיזה: ושאינו נראה עם הגיזה. שיצא חוץ יותר מדאי וניכר לכל שמובדל הוא מן הגיזה כמי שנשר לגמרי קודם שחיטה וסתמא כרבנן דפליגי עליה דעקביא:

גמ'

מכלל דאסור. בתמיה השתא במת דאותו צמר המחובר בו אסור דבעי קבורה היכא דנשר ומונח בחלון שרי:

שחטו. דצמר המחובר בו שרי מיבעיא דמונח בחלון נמי שרי אליבא דעקביא:

אלא. להכי קאמר לא בזה התיר עקביא משום וחכמים אוסרין: בשתירו מומחה. לבכור קודם נשירת הצמר דרבנן סברי גזירה אי שרית ליה לצמר בהנאה דלמא אתי לשהוייה כדי שתהא הצמר נושרת הימנו בין כך ובין כך אתי לידי גיזה ועבודה הלכך אע"ג דהתירו מומחה אסור ועקביא סבר כיון דהתירו מומחה תו לא משהי ליה:

דברי הכל אסור. דהוה ליה כתם ובתם עקביא מודה כדאמרי לקמן דאי אמרת שרי צמר אתי לשהוייה שלא יקריבנו ונוח לו בכך שבין כך ובין כך יפול בו מום ומפקע ליה מקדושת מזבח ועוד דכיון דלא התירו מומחה קודם נשירה אכתי לא הוה ביה שום צד היתר:

אוסרין בכל שהוא. אם נתערב אחד מהן באלף תמימים כולן אוסרין למזבח:

מכלל דתנא קמא סבר לא. בתמיה כיון דמכירו מאי ספיקא איכא:

גזיזת בכור בעל מום. שנשרה מחיים והניחה בחלון: יבוקר. אם מום קבוע הוא ישחטנו ויהא הכל מותר:

ור' יהודה. סבר ליכא תקנה בשחיטה אלמא לרבנן אליבא דר' יוסי דשרי בשחטו ליכא חילוק בין התירו מומחה קודם לכן בין לא התירו מומחה קודם לכן דהא הכא קתני עדיין יבוקר ומדרבנן בשחטו אין חילוק לעקביא נמי במת אין חילוק בין התירו ללא התירו דהא עקביא לא מפליג בין מת לשחוט: אמרה לשמעתא. דרב נחמן:

**רַבִּי**

**מחלוקת.** דתייק ורי יוסי בבעלי מומין חיינ ממש שנתערבו באחרים וכשבדק ולא מצאו לבעל מום:

**לעולם הוא בחזקת טומאה.** אם לא נמצא הקבר שנאבד בשדה אף על פי שנבדק כל השדה בטומאתו הוא והכא נמי כיון דלא נמצא הבעל מום כולן אסורין ותנא קמא כר"מ ורי יוסי סבר יבוקר ודי לו אפי' לא נמצא כחכמים:

**חופר.** בודק עד שמגיע לסלע דודאי מאותו סלע ולמטה לא נעשה קבר שקשה הוא: **או לבתולה.** עד שימצא קרקע קשה שלא עבדה:

**בשבדק ומצא.** הבעל מום ותנא קמא דאסר לכולהו חייש שמא זה שנמצא בעל מום אחר הוא וכל האחרים צריכין בדיקה ורי יוסי סבר יבוקר בבקור סגי מרישא וכיון דמצא הך ליכא ספק תנא קמא כר"ש ורבי יוסי כרבי:

**בשלמא גבי טומאה.** אמרי רבנן בודק עד שמגיע לסלע או לבתולה ודיו משום דאי נמי לא משכח לה איכא למימר עורב או עכבר נטלה אבל הכא אפי' רבנן אוסרין דבעל מום להיכא אזל ובכי האי גוונא לא הוה שרי ר' יוסי:

**ואידך.** רבי חייא בר אבא: **בשלמא שדה.** אמר רבן שמעון תבדק דדירכא למיקבר בה כו': **דירכיהו למיפל בהו מומא.** בתמיה ובכי האי גוונא לא הוה אסר תנא קמא: **ואידך.** רב אסי:

לא שמייע להו הא דאמר רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן: מחלוקת בשבדק ולא מצא. וקמיפלגי בפלוגתא דרבי מאיר ורבנן, דתנן:

**"שְׁהִיה רַבִּי מְאִיר אֹמֵר:**

**כָּל דְּבַר שְׁהִיה בְּחֻזְקַת טוּמְאָה - לְעוֹלָם הוּא בְּטוּמְאָתוֹ, עַד שְׂתִיתוּדַע הַטוּמְאָה.**

**וְחַכְמִים אֹמְרִים:**

**חֹפֵר עַד שְׁמַגִּיעַ לְסַלֵּעַ אוֹ לְבַתּוּלָה" (גדה סא.).**

**רבי אסי אמר רבי יוחנן:**

**מחלוקת בשבדק, ומצא.**

**וקמיפלגי בפלוגתא דרבי ורבן שמעון בן גמליאל, דתניא:**

**"שְׂדֵה שְׂאֵבֵד בְּהַ קְבֵר,**

**נִנְסַב בְּתוֹכָהּ - טוּמֵא.**

**נִמְצָא בְּתוֹכָהּ קְבֵר,**

**נִנְסַב לְתוֹכָהּ - טְהוֹר,**

**שְׂאֵנִי אֹמֵר: הוּא קְבֵר שְׂאֵבֵד, הוּא קְבֵר שְׁנִמְצָא, דְּבַרֵּי רַבִּי.**

**רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אֹמֵר:**

**תִּיבְדַק כָּל הַשְּׂדֵה בּוֹלָה."**

**ורבי אסי מאי טעמא לא אמר פרבי חייא בר אבא?**

**אמר לך: בשלמא גבי טומאה, אימר: בא עורב ונטלה, בא עכבר ונטלה.**

**אלא הכא - בעל מום להיכא אזיל?**

**ואידך?**

**אימר מום עובר הוה ואיתסי.**

**ורבי חייא בר אבא מאי טעמא לא אמר פרבי אסי?**

**אמר לך: בשלמא שדה, דרפה למיקבר בה, כי היכי דקבר בה האי קבר אינש אחרינא. אלא קדשים, כיון דבדקו לן וקיימי, דרכיהו למיפל בהו מומא?!**

**ואידך?**

**אגב דמנגחי אהדדי שכיח בהו מומא.**

50. כה, ב - כו, א

רש"י

הא בעל מום שרי. ור' יוסי הוא דאמר בשחטו שרו רבנן אי נמי עקביא היא אע"ג דלא התירו וקשיא לרש"י לקיש:

תם קרי ליה. ומאי אע"פ שנולד בו מום אע"פ שנראה אחר כן לחכם ואמר מום קבוע:

לימא. הא דר"ל תנאי היא:

אסור. דבתם אפילו עקביא מודה דאתו לשהוייה ולאפקועי מקדושת מזבח ועוד שהרי עדיין אין בו שום היתר אע"ג דנקט תולש הוא הדין לנתלש כדמפרש בסיפא דשמעתא:

לא בזה. שמת התיר עקביא אלא בשחטו:

אמר רבי יוסי מודה אבא ששמו חלפתא. שהוא מן החכמים החולקין על עקביא ומודה הוא בזה ששחטו שהוא מותר:

אבל בייחוד אמרו חכמים. שבאמת וברור אמרו יניחנו בחלון לשער בכור בעל מום שנשר:

שמה יש תקוה. שמה יהא מותר ליהנות ומפרש ומה תקוה יש שאם שחטו דברי הכל מותר:

אבל. באמת וחבירו בעירובין בפרק בכל מערבין (דף לח.) בסופו:

בייחוד. בברור וחבירו במסכת יומא (דף נד.) וידעו בייחוד ששם ארון נגנו:

רבי יוסי היינו תנא קמא. דקאמר התולש צמר מבכור תם ושחטו אסור הא בעל מום ושחטו מותר לדברי הכל ובמת פליגי במודה דר' יוסי ולת"ק נמי במת פליגי:

תנא קמא סבר אי התירו מומחה אין אי לא לא. דבעל כרחיך הכי תרצת וכדתרצת ריש לקיש לעיל כי אותביניה מרישא דמילתיה דתנא קמא דקתני התולש צמר מבכור תם הא בעל מום שרי ותרצה ריש לקיש ואמר כל היכא דלא התיר מומחה תם קרי ליה אלמא הכי משמע מילתיה התולש צמר מבכור תם דהיינו בעל מום שלא התירו מומחה אסור לדברי הכל הא בכור בעל מום דהיינו התירו מומחה שתלש ממנו כו' ור' יוסי סבר אע"ג דלא התירו מומחה נמי כשנשר שרו רבנן ממאי מדקאמר יש תקוה דמשמע יש תקוה ויתירנו מומחה וישחטנו מכלל דאכתי לא התירו מומחה כשנשר:

פליגי במת והוא הדין לשחטו. מדלא אשכחן במילתיה דתנא קמא דנימא שחטו דברי הכל מותר:

[אמר רבי אסי אמר ריש לקיש: מחלוקת שהתירו מומחה, דמר סבר: גזרינן דלקמא אתי לשהוייה, ומר סבר: לא גזרינן. אבל לא התירו מומחה - דברי הכל אסור].

מיתבי:

"התולש צמר מבכור תם, אף על פי שנולד בו מום ושחטו - אסור".

טעמא דתם,

הא בעל מום - שרי.

אף על פי שלא התירו מומחה!

כו, א

תנא, כל היכא דלא התירו מומחה - "תם" קרי ליה.

לימא כתנאי?

"התולש צמר מבכור תם,

אף על פי שנולד בו מום ושחטו - אסור.

בכור בעל מום שתלש ממנו, ואחר כך מת:

עקביא בן מהלאל מתיר,

וחכמים אוסרים.

אמר רבי יהודה:

לא בזה התיר עקביא בן מהלאל,

אלא בשער בכור בעל מום שנשר והניחו בחלון, ואחר כך שחטו,

בזה עקביא בן מהלאל מתיר,

וחכמים אוסרין.

אמר רבי יוסי:

מודה אבא חלפתא, בזה שהוא מותר,

אבל בייחוד אמרו חכמים: יניחנו בחלון, שמה יש תקוה,

שחטו - דברי הכל מותר,

מת - עקביא בן מהלאל מתיר,

וחכמים אוסרים".

רבי יוסי היינו תנא קמא!

אלא לאו התירו מומחה איכא בינייהו,

דתנא קמא סבר: התירו מומחה - אין

ואי לא - לא.

ואתא רבי יוסי למימר: אף על גב דלא התירו מומחה.

אמר רבא:

לא, דכולי עלמא:

אי התירו מומחה - אין

אי לא התירו - לא.

ושלש מחלוקת בדבר.

דתנא קמא סבר: פליגי במת, והוא הדין לשחטו.

והאי דקמיפליגי במת להודיעך כחו דעקביא.

ורבי יהודה סבר: במת - דברי הכל אסור,

כי פליגי בשחטו.

ואתא רבי יוסי למימר: בשחטו דברי הכל מותר,

כי פליגי במת.

